

Református templom, Pécel

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI:

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/egyház/szervezet/vállalkozás) neve:
Települési Értéktár Bizottság, POLGÁRMESTERI HIVATAL, 2119 Pécel,
Kossuth tér 1. +36 (28) 662 007, ertektar@pecel.hu

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai
Név: Települési Értéktár Bizottság, Pécel, Heltai Miklós elnök
Levelezési cím: 2119 Pécel, Korányi u.14.

Telefonszám: +36 (28) 788 940

E-mail cím: heltai.miklos@digikabel.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI:

1. A nemzeti érték megnevezése: református templom, Pécel

2. Fellelhetőségének pontos helye: 2119 Pécel, Kossuth tér 11.

3. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik: Helvi és Magyar Értéktár.

4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

Pécelen valószínűleg már 1649 előtt volt református anyaszentegyház.

A péceli református anyakönyv első bejegyzése 1719-ből való.

1798 : a templom építésének kezdete (torony nélkül).

1800 : a templom felszentelése.

Az építési költség nagy részét **II. gróf Ráday Gedeon** viselte. Alapanyagul a temetőben lévő régi templom köveit használták fel. **A templom neoromán elemekkel kialakított, belülről késő-barokk vonásokat hordozó épület.**

1811 : az orgona felszentelése.

1825. március 31: A péceli nagy tűzvészben leégett a templom teteje, az ajtók és az ablakok is súlyosan megsérültek.

Az újjáépítés **II. gróf Ráday Pál** nevéhez fűződik, aki ekkor a Dunamelléki Református Egyházkerület főgondnoka volt. A péceli gyülekezet főgondnoka ez időben **Szemere Pál.**

(1818 – 1830).A felújítás ideje alatt – miként a templom építését megelőző időkben – a Ráday kastély földszinti termében tartották az istentiszteleteket.

1850 : a szószék fölötti korona építése.

1872. december 30 : a templom ifj. gróf Ráday László csődbejutása után **Kelecsényi Rafáel** tulajdonába került a Ráday birtokkal együtt.

1885. május 7 : a templom a református egyház nevére íratott át.

A templom 1894-ig torony nélkül állt. A harangláb az iskola udvarán volt.

1894. május 24 : a torony alapkövének letétele; a területet **Kelecsényi Rafáel** ajándékozta.

1894 : a templom átépítése a mai formájára.

Az I. világháború alatt a három harangunkból kettőt hadi célokra igénybe vettek, még az orgona sípjait is (presbiteri jegyzőkönyvekből!).

1924. október 31: az új harangok felszentelése.

Történelmi emléktárgyak:

- úrvacsorai tányér **Kajalai András** ajándéka 1698-ból,

- úrvacsorai tányér 1800-ban került a templomba, valószínűleg a templomépítő **gróf II. Ráday Gedeon** ajándéka,

- úrvacsorai pohár, a péceli templom első lelkésze, **Vecsei Csász János** ajándékozta a gyülekezetnek 1695-ben,

- úrvacsorai kehely, **gróf Ráday Anna**, özv. Nádasdy Lászlóné ajándéka (1840),

- kanna, 1698-ban **Vecsei Csász János** csináltatta,

- kanna 1733-ból.

5. Indoklás az értéktárba történő felvételre: a péceli református templom ikonikus helye a településhez kapcsolódó vallási-társadalmi és kulturális hagyományoknak, melyet Pécelen a Ráday – Szemere – Fáy családok s a hozzájuk kapcsolódó egyházi-irodalmi körök teremtettek és éltek majd két évszázadon keresztül. Mindhárom család református, többen közülük Pécelen is viseltek egyházi tisztséget, s a Rádayak mellett a másik két családnak is voltak péceli birtokai. A református gyökerű középbirtokosi-nemesi társadalmi közösség a vallásszabadság és nemzeti függetlenség eszméit élte a vallási, nyelvi és irodalmi kultúra ápolásával, pártolásával, s tevékenysége a helyi lakosság azonosságtudatának kialakulásához is hozzájárult. Tevékenységükben a péceli református egyházközség, illetve az irodalmi-nyelvi mozgalmak pártolása, segítése egységet alkotott, kiegészülve később a reformmozgalom kulturális és gazdasági törekvéseiben való alkotó részvétellel (Fáy Andrást méltán nevezték „a haza mindenesének”).

6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

- internet: pecelref.hu/webcontent_hun/?page_id=22,
- Pest megye műemlékei I., szerk.: Dercsényi Dezső Akadémiai Kiadó, 1958.

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja.

<https://youtu.be/1HeZA38Ax7c>

2. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat.

Pécel, 2015. év szeptember hó 29. n

Heltai Miklós
javaslattevő aláírása